Yaralı Damat

Jungiyen Psikolojiye Göre Kadın *ve* Erkekte Erillik

Marion Woodman

Çeviri: Özgür Ertana

TİMAŞ

Çevirenin Önsözü ve Çeviriyle İlgili Bazı Notlar

. . . . . .

Yaralı Damat'ın aslında bir önsöze ihtiyacı yok. Yazarı Marion Woodman, kitap ve makalelerinin çoğu Türkçeye çevrilmediği halde ülkemizde iyi tanınan, sık sık alıntılanan ve çok sevilen bir analist-yazar. Woodman'ın analitik psikoloji alanında dünyada en çok okunan yazarlar arasında olması, Jungiyen psikolojiyi indirgemeci olmadan günlük, pratik hayata uyarlayabilmesi; eril ve dişile ilişkin dinamikleri mitik anlamda canlı, şiirsel bir dille anlatabilmesi ile açıklanır.

Jung, psişenin 'kendi kendini düzenleyen' bir sistem olduğunu ve dış etkiler karşısında iç istikrarı korumayı amaçladığını düşünüyordu. Böyle bir ahenk, karşıtlıklar arasında belirli bir dengeye ihtiyaç duyar. Bilinçdışı unsurların bilince entegrasyonunu içeren; benzersizliğimizi bize gösteren ve yaşam içinde işlevsel kılan, bizleri bütünlük ve ahenk duygusuna kavuşturan bu süreci Jung 'bireyleşme' olarak adlandırmıştı. Bu süreci yakından ilgilendiren eril ve dişil unsurlar arasın-

daki dengeyi, bilinçli dişil ve bilinçli erilin gelişimini inceleyen Woodman'ın esasen psişe ve beden ilişkisine dair görüş ve çalışmalarıyla Jungiyen psikoloji alanında çığır açtığı kabul edilir --ki elinizdeki kitap tüm bu mevzulara Woodman'ın nasıl yaklaştığını gösteren mükemmel bir örnektir.

Sözü fazla uzatmadan kitabın çevirisiyle ilgili birkaç önemli noktadan bahsetmek istiyorum:

Evvela, *Yaralı Damat*'ta kimi yerlerde **'his değerleri'** şeklinde bir ibare göreceksiniz. Bu, dilimizde alışık olmadığımız, Jungiyen psikolojiye, daha da sarih bir şekilde söylemek gerekirse, Jungiyen tipolojiye has bir kullanımdır.[1] Hissetme işlevini bireyin içsel ve dışsal gerçekliğini oluşturma sürecinde egonun edindiği tipik yönelimlerden biri olarak anlıyoruz. Hissetme rasyonel bir işlevdir yani duygulanım olmadığı gibi bilinçdışı ve duygu-nüanslı süreçlerin bir sonucu da değildir. Jung, hissetme işlevindeki 'değer' atfetme sürecinin, düşünme işlevindeki mantıksal bağlantılar kurma süreci kadar rasyonel bir ego işlevi olduğunu düşünüyordu.[2] Bu işlev, bir şey veya kişinin bizim için değerini öznel olarak değerlendirme biçimimizi ifade eder. Bu nedenle rasyoneldir ve yine bu nedenle duyguyla, yani aktif hale geçmiş bir kompleksle 'ısınmadığı' müddetçe son derece 'soğuk' da olabilir. *The Pregnant Virgin*'dan şu paragrafa bakalım:

> "Kendimize tekrar tekrar şunu sormalıyız: O durumda ne hissettim? 'Duygularım neydi' değil, 'hislerim neydi'? Duygularım hislerimi destekleyici nitelikte olabilir evet, ancak duygular, kompleksler tarafından belirlenen duygulanım tepkileridir; o

1 Bkz. Kitabın sonundaki Ekler 2 bölümünde Jungiyen Tipoloji maddesi.

2 Beebe, J., *Energies and Patterns in Psychological Type: The Reservoir of Consciousness*, London, Routledge, 2017, pp.145

> andaki bir duruma verilen geçici tepkilerdir. His ise bir şeyin benim açımdan değerinin ne olduğunu ölçer, değerlendirir. Enerjimi neye harcamaya hazırım? Benim için artık neler değer taşımıyor? Bugün patronum bana akıl öğretirken gerçek hislerim neydi? Önceden akıl vermesinden hoşlanıyordum ama bugün aslında şöyle söylediğini hissettim: "İyi bir küçük kız ol ve sessiz dur. Beni rahatsız etme." Neden depresyondayım? (Kendi hislerime ihanet ettiğim, kendi enerjimi kendime düşman kıldığım noktaya ulaşana dek depresyonun izini sürmeliyim.) Âşık olduğum adam düşündüğüm gibi biri olmayabilir mi? Beni görüyor mu? Kendi içimdeki erkeği ona mı yansıtıyorum? Onu, kendimde geliştirmediğim yeteneklerin sorumluluğunu üstlenmeye mi zorluyorum? Bedenime annemin kendi bedenine davrandığı gibi mi davranıyorum? Babam gibi mi düşünüyorum? Hangi alanlarda onlarınkine benzeyen pervasız tepkilerim var? Neden hâlâ çocuksu tepkiler gösteriyorum? Öfkem bağırsaklarımdan mı yoksa kafamdan mı geliyor? Dişil bir öfke mi, animus öfkesi mi (dişil öfke arındırır, animus öfkesi gerginlik yaratır)."[3]

İkinci hususu kitabın arkasına eklediğimiz 'Ekler 1' bölümünün giriş paragraflarıyla açıklayayım:

Yaralı Damat'ın benim açımdan en zorlayıcı tarafı 'soul' ve 'spirit' kelimelerinin çevirileri oldu. Bu zorluk sadece bu kavramların, (1) kaynak dillerde farklı anlamlara gelecek veya birbiri yerine geçecek biçimlerde kullanılmaları, (2) tasavvurlarının zaman içinde karmaşık değişimlere uğraması veya (3) örneğin kilise otoritesi uğruna dini literatürden çıkarılmaları gibi kimi zaman ideolojik nedenlerle kafa karıştırıcı hale gelmiş kullanım-

3 Woodman, M. *The Pregnant Virgin: A Process of Psychological Transformation*, Toronto, Inner City Books, 1985, s.78-80.

larının gelenek ve literatürümüzdeki anlamlarıyla tamı tamına örtüşmemesiyle sınırlı bir zorluk değil;[4] Jung ve Jungiyen analist yazarlar tarafından farklı şekillerde kullanılmaları da işi yokuşa sürüyor. Woodman'ın ilk bölümde kendi kullanımına açıklık getirmesi kitabın çevirmeni olarak benim işimi kolaylaştırmasa da okur açısından elbette faydalı. Jung'un Toplu Eserleri'ni[5] İngilizceye çevirenlerin, bu kavramlara ilişkin "aşılması neredeyse imkânsız zorluklar"[6] ile başa çıkabilmek için metinleri pek çok yerde dipnot ile desteklemek zorunda kaldıklarını ve Jungiyen kaynakları Türkçeye çevirenlerin bu konuda yalnız olmadıklarını bilmek de yükümü hafifletmiyor. Anlayacağınız mesele başlı başına bir tez konusu. Bu nedenle, hem *Yaralı Damat*'ın içeriğiyle yakından alakası olduğu hem de dilimizde karşılaştırmalı okumayı mümkün kılacak sayıda Jungiyen kaynak bulunmadığı için kitabın sonuna bu kavramlara ilişkin, Hillman, Kalsched, Ulanov, Sharp gibi Jungiyen camianın önde gelen isimlerinden çeviri metinler ekledik, umarım faydalı olur.

İngilizceden çevirilerde özellikle de "*soul* ile *spirit* arasında ayrım yapmak gerektiğinde *tin*'e başvurulduğunu"[7] göz önüne alarak[8] ve Savaş Kılıç'ın *tin* sözcüğünü "Batı dillerinde *soul* ile *spirit*, *âme* ile *espirit [Fr.]*, *Seele* ile *Geist* [Alm.] arasında ayrım

4 Konuyu derinlemesine inceleyen yetkin bir makale için bkz. Kılıç, S., *"Tin, tin mi? Ruh mu? Peki Zihin de Olamaz mı?"* (https://www.academia.edu/7172653/Tin_Ruh_Zihin).

5 İngilizcesinden kısaltılmış haliyle CW.

6 Jung, C. G., *Psychology and Alchemy,* CW 12. Princeton, Princeton University Press, 1953, par.9, dipnot 9.

7 Kılıç, a.g.e.

8 Zira detaylı bir araştırma olmadığı için genel kullanım dışı bir karşılık önerme cesaretini gösteremedim.

yapılan bağlamlarda ikincileri karşılamak için"[9] kullanmanın daha doğru olacağı yönündeki tavsiyesini dinleyerek *soul* ve *spirit* kelimelerini muvakkaten *ruh* ve *tin* olarak çevirdim ancak elbette bu konu Jungiyen terminolojinin çevirisine ilişkin daha derin bir incelemeyi gerektiriyor ve hak ediyor.

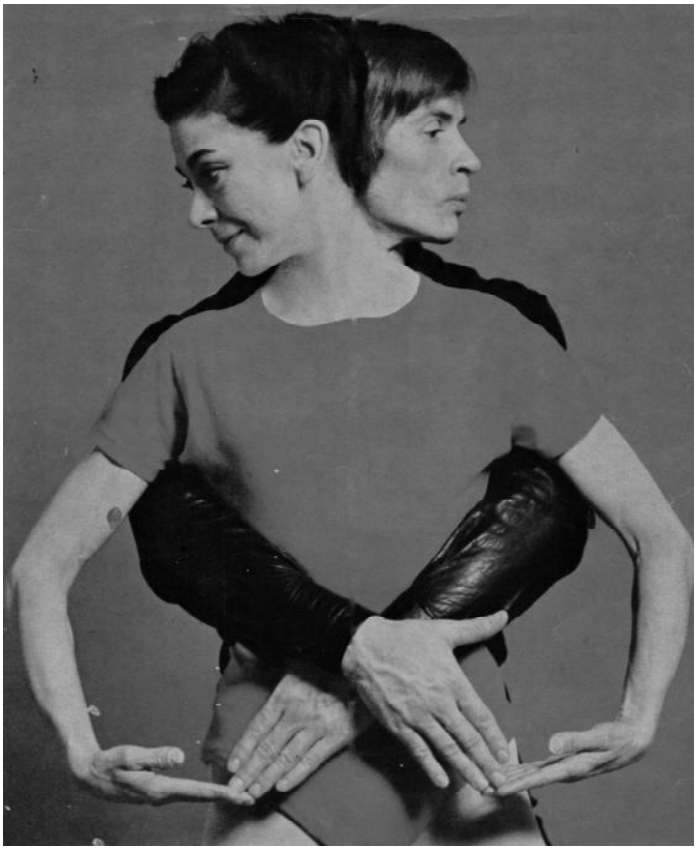
Son olarak, ülkemizde Jungiyen çeviriler hızla artıyor ancak bu hızlı artışa rağmen dilimizdeki Jungiyen eserler çevrilmeyen külliyata kıyasla çok kısıtlı. Bu nedenle önceki çevirilerde olduğu gibi bazı kavramlara Jungiyen kaynaklardan alıntı çevirilerle açıklık getirmenin gerekli olduğunu hissettik. Sevgili Berin Orhan'ın da 'içeatım' maddesini hazırladığı bu küçük sözlüğü, kitabın sonundaki 'Ekler 2' bölümünde bulabilirsiniz.

Hiçbir çalışma aslında kendi başına gerçekleşmez. Kendi ıssızlığımızda bir şeye odaklandığımızı düşündüğümüz zaman bile görünür görünmez pek çok yardımcımız vardır. Bunlardan bazıları katkılarını zorluk çıkararak sundukları için kolayca kabul edilemez. Bu kitabın çeviri süreci de böyle bir 'yardımcıydı'; çevirisi çok kolay ilerledi fakat içeriği pek çok kavrayışı yeniden mutfağıma getirdi, yeniden pişirilmek, yeniden içselleştirilmek, özümsenmek istedi. Bu süreçte, bilge dişilikleri için her şeyden önce canım kızlarım ve öğretmenlerim Dilana ve Cavidan'a; pek çok anlamda teknik sorunların sıkıntısını gönüllüce ve sevgiyle üstlenen kardeşim Zeynep'e; manevi olarak her zaman yanımda olan, *Gölgeyle Buluşma* ve *Jungiyen Rüya Analizi*'nin çeviri sürecinde olduğu gibi, psikoloji terminolojisiyle ve içerikle ilgili bazı unsurlara dair sadece bilgisine değil içgörü ve sezgisine de güvenerek danıştığım sevgili arkadaşım Uzman Klinik Psikolog Berin Orhan'a; her zamanki gibi metnin redaksiyonunu hassas

9 Kılıç, a.g.e.

bir dikkatle yapan Seval Akbıyık Erdoğan'a ve emeği geçen tüm Timaş çalışanlarına gönül borcumu belirtmek isterim.[10]

10 Bu süreçte Berin, Jungiyen psikolojinin önemli kavramlarından biri olan 'gölge arketipini' ele alan *Berrak Gölge* başlıklı değerli bir eser kaleme aldı. (e-kitap, Blueberry Yayınevi).

Margot Fonteyn and Rudolf Nureyev

Giriş

Cinsiyetler arasındaki savaş kızışıyor mu? Patriyarki kadın ve erkeği birbirinden nasıl uzaklaştırdı? Aradaki farkı kapatma çabalarımız neden başarısız oluyor? Bilinçdışı dinamikleri anlamak neden önemli? Rüyalarımız kendimizi, ilişkilerimizi, gezegenimizi iyileştirmede bize nasıl yol gösterebilir? Bunlar bu kitapta ele alınan sorulardan birkaçı.

Bir analist olarak her hafta birçok rüyayla çalışıyorum. Analizanlarım onlara münferit görünen imgeleri anlamaya çalışırken ben, her analiz seansında ve ülkenin dört bir köşesindeki atölyelere katılanların rüyalarında, bu imgelerin aynılarına veya benzerlerine tanık oluyorum. Belirli bir temanın ortaya çıktığını gördüğüm zaman o konuyla ilgili yirmi-otuz rüyayı inceliyorum. Enerjinin nerede bloke olduğunu (ve dolayısıyla egonun kullanımı için müsait olmadığını), nasıl serbest bırakılabileceğini ve nereye gitmeye çalıştığını analiz etmeye çalışıyorum. Bir örüntü ortaya çıktığını fark edersem, yer değiştiren enerji hatlarını örnekleyen bir rüya seçerek ona odaklanıyor ve buradan çıkardığım sonuçları benzer rüyalarla karşılaştırıyorum. Her rüya, rüyayı görene özgüdür fakat kültürün kolektif bilinçdışında gelişen ve evrimleşen enerjiler

vardır; bunları ifşa eden arketipsel örüntüler belirir ve bilincin eninde sonunda ulaşacağı istikamete işaret eder.

Bu kitaptaki rüya sahiplerinden biri hariç hepsi, en az beş yıl analiz alan ve beden çalışması yapan kişiler. Bir imgenin iyileştirici gücünü ve dış yaşamlarında rehberlik potansiyelini ortaya çıkarmak için o imge üzerinde meditasyon yapmanın önemini anlıyorlar. Rüyalarını yorumlamalarına yardımcı olacak becerileri geliştiriyorlar. Herkes gibi onlar da kimi zaman kendi gözlerindeki çöpü çıkarmak için başka birisinin yardımına ihtiyaç duyuyor fakat genellikle bir rüyanın ifşa edeceklerini hissedebiliyor, anlayabiliyor ve bunun mümkün olmadığı zamanlardaki gizemi onurlandırabiliyorlar.

Pek çok rüya, özellikle de arketipsel derinliklerden gelen rüyalar, klasik dramalara benzer. Gerçek sanat da bu derinliklerden gelir ve rüyaların yapısı, imgelemi ve diliyle belirli benzerlikler gösterir. Bu, bilinçli bir durumun bilinçdışının bakış açısından çekilen fotoğrafları gibidir. Elbette pek çok modern rüyanın, tıpkı modern sanat eserleri gibi, parçalı bir arketipsel alandan gelen "kırık dökük bir suretler yığını"[1] olduğu ve örüntünün *Çorak Ülke* şiirindeki veya *Ulysses* romandakine benzer şekilde alt-algısal bir düzlemde etki gösterdiği iddia edilebilir. Eliot'un *Çorak Ülke* ile ilgili notlarının, aşırı bir dikkatle okunduğunda şiiri aydınlatmaktan ziyade anlaşılmasına mani olması gibi, rüyayı bilinçdışından bilince getirirken alt-algısal gücünün bir kısmını kaybetmesine neden olduğumuz iddia edilebilir.

Rüyaları analiz etmenin, sınıfta bir Shakespeare sonesini didik didik etmeye benzediği de ileri sürülebilir. Halbuki ancak bir

1 T. S. Eliot'un *Çorak Ülke (The Waste Land)* şiirinden bir mısra. -ç.n.

sonenin üzerinde, onun başlıca imgesinin nasıl etki gösterdiğini, "tatlı sessiz düşünce dönemleri" gibi bir ifadede aliterasyonların[2] sesli harflerin müziğini nasıl taşıdığını, bu müziğin duygularımızı nasıl etkilediğini ve tüm bunlarla birlikte pek çok başka unsurun on dört dizeyi muhteşem bir bütünlük içinde nasıl bir araya getirdiğini anlamak için saatler harcayabildiğimiz zaman o şiiri yüksek sesle okuyabilir ve dehanın huzurunda sessizleşebiliriz.

Aynı şey rüyalar için de geçerlidir. Her gece birlikte yattığımız bu inanılmaz dâhi kimdir? En doğru bir şekilde seçilmiş imgelerin iç dünyamızı gözler önüne serdiği ve dış dünyayla ilişkilendirdiği bu diyar neresidir? Dehayı nasıl isimlendirirsek isimlendirelim, tek bir temel örüntü mevcuttur. Jung, bu örüntüyü (içimizdeki Tanrı imgesi ve kişiliğin düzenleyici merkezi olan) Benliğin rehberliğindeki doğal bütünlük eğilimi olarak tanımlamıştır.

Hakiki anlamda yaşanan bir hayat bir dizi doğum kanalına benzer. Bir süre belirli bir şekilde yaşayıp gider, sonra aniden veya yavaş yavaş bir tatminsizlik hissetmeye başlarız. İşimiz artık ilham vermez, bizi yeterince zorlamaz, partnerimiz heyecan verici değildir; eski yol ve yöntemler yeterli gelmez. Psişenin doğal ritimleriyle ilişki kurabilirsek kendimizi içedönük bir ruh halinde, kim olduğumuzdan ve nereye gittiğimizden artık emin olamadığımız bir rahmin içinde buluruz. Eskinin ölümünün acısıyla kalabilir ve geçiş döneminin çarmıhına katlanabilirsek sonunda yeniden doğarız. Bu yeni düzlemin keyfini birkaç yıl sürdükten sonra karşıtlıklar yeniden birbirlerinden uzaklaşmaya başlar ve bizleri yeni bilinç seviyelerine ulaşmaya zorlarlar. Bazen yukarı, bazen aşağı istikamette yol aldığımızı hissederiz fakat iki taraf da hem

2 "Sessions of sweet silent thought" mısrasında 's' harfinin tekrarını kastediyor. -ç.n.

aşağı hem yukarıdır. Güneşe doğru açılan lotus çiçeğinin kökleri çamurun derinliklerine uzanır.

Bu kitap, her bireyde mevcut olan erillik ve dişilliği, içsel bir ahenge ulaşmaya çabalayan iki enerji olarak ele alıyor ve bunların gelişimine odaklanıyor. Bu enerjileri başkalarına yansıtırsak kendi olgunluğumuzdan ve özgürlüğümüzden çalarız. Bu yansıtmaların sorumluluğunu alana kadar gerçek bir ilişki yaşamamız imkânsızdır çünkü sınırlarımızı genişleten yeni olasılıklarla ilgilenmek yerine kendi imgelerimizde takılıp kalırız.

Hüsranla sonuçlanan ilişkiler, bireyleri, özgürleşen erillik ve özgürleşen dişilliğe dair bir kavrayışa ulaşmaya zorluyor. Onları içine gömüldükleri eskimiş mitolojilerden nasıl kurtarabiliriz?

*

Bu soru, televizyonu açıp Montreal Üniversitesi'nde yaşanan trajediyi öğrendiğim anda aciliyet kazandı. "Hepiniz feministsiniz!" diye bağıran silahlı bir adam bir sınıfa girip erkekleri kadınlardan ayırmış, on dört kız öğrenciyi öldürmüş, birisi erkek on üç öğrenciyi yaralamış, sonra da silahı kendisine çevirmişti. Milletimiz ölenler, onların aileleri ve bu kadar akıldışı bir şiddetin yaşanabildiği toplumumuz için yas tutuyor. Bu elbette ciddi anlamda hasta bir zihnin eylemiydi ancak böyle zihinler, bilinçli veya bilinçdışı bir şekilde, kolektifte olanları hisseder. Kadınlara karşı yarı otomatik bir silahtan ateşlenen derin nefret, hem erkeklerdeki hem de kadınlardaki diğer korku, acı ve öfke cephanelerini patlatır.

Paylaştığımız acı, bu kanlı eylemi anlamlı bir 'feda edişe'[3], toplumumuzda köklü bir değişim yaratacak kadar derin bir 'adamaya' dönüştürecek bir bilincin başlangıcı olabilir. Pembe gözlüklerimiz pervasızca çıkarılıp atıldı. Düşündürücü sorular soruluyor: Bu trajedi toplumumuzda yaygın olan bir şeyi mi hayata geçirdi? Her iki cinste de var olan dişillik tehlikede mi? Ekrandaki görüntüler, pek çok erkek ve kadının da bilinçdışında olan benzer bir durumu açık bir şekilde gözler önüne seren rüya imgelerini hatırlatıyor. Bu trajedi; bu *insanlık* trajedisi, her birimizi kendi güç gölgemize bakmaya davet ediyor.

Tüm dünyayı saran bir rüzgâr var. Eski rejime karşı koymaya çalışan yüzlerce Çinli öğrencinin ölümüyle sonuçlandı. Ölümleri boşuna değildi. Aynı rüzgar Çekoslovakya'da estiğinde de öğrencilerinin kendi polisleri tarafından darp edildiğini gören vatandaşlar ayağa kalkarak "Artık yeter" dediler. Binlercesi Wenceslas Meydanı'nda, parıldayan gözler ve kararlı ifadelerle özgürlük talep etti. Polonya'da Lech Walesa, yakasına Siyah Madonna düğmesini takıp halkını düzenli bir isyana yönlendirdi. Tam da bu satırları yazdığım bugün, Romanya'da ordu, adil bir toplum için savaşan halka katıldı. Doğu Avrupa toplumunun tabanı baskıcı diktatörlüklere karşı ayaklandı. Hem çoğunlukta olmalarıyla hem de vizyonlarıyla eski düzeni yıkıyorlar. Aynı rüzgâr Güney Afrika'da, Orta Amerika'da ve gezegenin pek çok başka bölgesinde de esiyor. Küresel köy bir yeniden doğuş kaosunun içinde.

Bu rüzgâr Amerika'da da esiyor. Sıcacık yorganlarımıza sarınıp 'eski dünyadakilerin' de bizim çok önceden kavuştuğumuz özgürlüğü bulmalarına sevinmek gibi bir ukalalığa cesaret edemiyoruz, Ne için özgürlük? Bir toplama kampına tıkılma veya bir

3 Veya 'adak sunmaya'. -ç.n.

silah namlusundan kaçıp kurtulma hayali için mi? Dişilliğimizin çılgınlığını uyuşturma veya ruh çocuğumuzu bir çöp yığınına gömme özgürlüğü mü?

Berlin Duvarı yıkıldı. Kadın ve erkeğin birbirini göremediği Aynalar Duvarıysa hâlâ ayakta. Sokaklarda, kurumlarımızda ve kişisel ilişkilerde görünmez bir şekilde öylece duruyor. Fakat durduğu en tehlikeli yer patriyarkinin oğul ve kızlarının bilinçdışı. Orada zor algılanıyor. Yansıtmalar ve yanılsamalarla buğulanmış. İhanet ediyor. Onun aldatıcı derinliklerine inmeye çalışırken, hem erkekler hem kadınlar için miadı dolan ideallerin kurbanı, ıstırap içindeki dişiliğimiz ve onun perişan haldeki eril partneriyle yüzleşiyoruz. Ne dişil artık sessiz bir kurban olacak ne de eril sürgün edildiği yerde kalacak.

Bu duvarı aşmak sabır ve büyük bir özveri gerektirecek. Dışarıdan yapılabilecek bir şey değil bu. Dişili patriyarkinin esiri haline getiren bilinçdışı dinamikler iliklerimize işlemiş. Ama yine de her birimiz kendi içimizdeki kurbanın ve zorbanın sorumluluğunu üstlenebilirsek, ebeveyn komplekslerini gerçek anlamda etkisiz hale getirmemiz mümkün olabilir. Onların gücünden kurtulduğumuzda sevebilmek için özgür kalırız.

Özgürlük ne kuralsızlıktır ne de bencil egoizm. Psikolojik anlamda özgür olmak, kendi iç dünyamıza güvenmek, kendi güçlü ve zayıf yönlerimizin sorumluluğunu almak, bilinçli olarak kendimizi sevmek ve dolayısıyla başkalarını sevebilmektir. Yol ne kadar eğri olursa olsun, rüyalar bizi bu istikamete yönlendirir. Bu kitapta sunulan içgörü ve rüyalar, benim ve analizanlarımın özgürlüğe giden yolun önündeki duvarı aşma çabasına katkılarımızdır.

Toronto, December 1989

Bize tüm sınırların eridiği,
tinin sonsuza dek ateşe eğildiği büyüyü demle!
Durağan ve sabit olanların etrafında da dönen
Kötülüğün uçsuz bucaksız sınırını kat önce.

Geçmiş bilgeliğimizi sahtekârlığa dönüştüren,
çağların sınırında kalan ne varsa,
birkaç damlayla erit;
Çünkü bak, Atina'daki güneş ışığını ve Mısır şahininin,
(veya tanrısının) gizemini nasıl da derinden özümsemişiz.

Cinsiyetleri anlamsız bir çatışmaya hapseden sınır
ortadan kalkana kadar dinlenme sakın.
Çocukluğu ve çok daha gerçek bir ümitle hamile kalan cömert
annelerin rahimlerini aç ki
Boş olan her şeyi utandırarak ve önlerine çıkan ormanda kafaları karışmadan[4]
denizleri çoğaltıp geleceğin nehirlerini doğurabilsinler.

—Rainer Maria Rilke, *Orpheus'a Soneler*'den

4 Bu mısranın birkaç farklı yorumu mümkün olduğu için İngilizce ve Türkçe çevirileriyle karşılaştırmak istedim fakat maalesef ne bende de olan Woodman'ın belirttiği kaynakta ne de gözden geçirdiğim pek çok diğer kaynakta şaşırtıcı bir şekilde bu sone mevcut değildi! Gözden kaçırdığım bir kaynaktan haberi olan veya bu soneyi tanıyan bir okuyucuysanız, çevirinin, kitabın ileriki baskılarında yeni bilgiler doğrultusunda değiştirilebilmesi için @jungsever instagram hesabımdan iletişime geçebilirsiniz. -ç.n.

> Velhasıl burada üç katmanlı bir evrenimiz var: zihinle algılanabilen bir evren, duyusal bir evren ve ikisinin arasında onu anlatabilecek bir terimi dilimizde bulmakta zorlandığımız bir evren. *Hayal edilebilir* terimini kullanırsak ihtimal veya olasılık iddiası riskiyle karşı karşıya kalırız. Sözcüğe, duyusal olanın duyular veya anlaşılır olanın zekâ ile algılanabildiği gibi, *imgesel algıya* uygun nesneyi, hayal gücüyle algılanabilen her şeyi de aynı ölçüde bir gerçeklik ve doğrulukla belirten teknik bir terimin tüm gücü atfedilmelidir.[5]
>
> —Henry Corbin, *Spiritual Body and Celestial Earth*

5 Burada Corbin, kendisinden miras kalan ve ondan etkilenen post-Jungiyen James Hillman'ın sık kullandığı ve yavaş yavaş literatüre yerleşen 'imajinal' kavramını tasvir ediyor. Tercümesinin zorluğu sebebiyle İngilizce aslına benzer bir telaffuzla bıraktığım bu sözcük, "hayali/imgesel/muhayyel fakat psikolojik olarak gerçek ve özerk olan" anlamına geliyor. (Dr. P. Goss, *Jung: A Complete Introduction*, London, Teach Yourself-Hachette, s.13) Corbin'e göre "İmajinal dünya bağımsız ontolojik bir statüye sahiptir ve bireysel fantezilerimizden başka bir şey olmayan hayali dünyadan net bir şekilde ayrıştırılmalıdır." (W. Chittick, *The Sufi Path of Knowledge*, New York, State University of New York Press, s.ix). -ç.n.-